

I Samuel 16:13a

1 David gegeven

2 David gekozen

3 David gezalfd

Gemeente,

David. Bij het noemen van die naam kan een heel leven aan ons voorbijtrekken. De man van zoveel Psalmen. De man die koning was over Israel. De man van veel verdrukking. De man met een bewogen leven van zonden en berouw. De man die dankzij en ondanks deze dingen het beeld is van de Heere Jezus. Hij wordt genoemd de zoon van David. Als Gabriel aan Maria de geboorte aankondigt van de Heere Jezus zegt hij: God de HEERE zal Hem de troon van Zijn vader David geven. En zo was David toch een geschenk van de HEERE aan Zijn volk Israel. En zijn koningschap was een geschenk aan het volk.

1 David gegeven

David werd echt gegeven door de HEERE. En hoe! Want sinds de Richterentijd ging het droeve refrein door het volksleven heen: en zij deden wat kwaad was in de ogen des HEEREN. Dan werden ze onderdrukt door vijanden, dan riepen ze tot God, dan kwam er een richter die hen verlostte, en ze verlieten de HEERE weer, enzovoort enzovoort. Totdat ze het zat zijn, die richters. Ze willen nu wel eens een koning hebben als de andere volken. Echt iemand die duurzaam regeert, een paleis heeft en meetelt in het buitenland. Want ja, je kan wel zeggen dat God je Koning is, maar daar leg je niet veel eer mee in als je onderhandelt met andere staatshoofden. En die koning komt er: Saul. En ze juichen als ze hem zien. Dat is hun man, hun koning, groot, stoer, maakt indruk. Maar dat valt tegen: Saul sleurt het volk mee van God vandaan. In hoofdstuk 15 heeft hij tegen Gods gebod in de koning van Amalek niet uitgeroeid, en de buiten van Amalek toch meegenomen. En als Samuel hem erop aanspreekt dan geeft hij het volk de schuld: ja het volk wou het zo graag, dus ja.... En Saul zal geen koning meer zijn, hij wordt door God verworpen.

Dan zit het er wel heel slecht uit voor Israel. Ze wilden per se een koning, ze kregen hun zin, en nou is het hun ongeluk geworden. Zo gaat dat wel meer met volkeren. Ze zetten iemand op de troon als sterke man, en een tijdje later wordt hun ongeluk en komen ze opstand tegen de man die ze eerst omhelst hadden, want het is hun ongeluk geworden. Zo gaat dat bij een mens wel vaker: je wilt per se iets hebben, die baan, die positie, die jongen of dat meisje, en een tijdje later kom je erachter dat het je ongeluk geworden is. Zo was dat al bij Adam en Eva: per se van die boom willen eten, tegen alle waarschuwing in, en even later blijkt: het is ons ongeluk geworden. Zo is dat bij alle zonde: je wilt het per se doen of

hebben, en achteraf merk je: het is mijn ongeluk, het slaat mijn leven los van God, en de gevolgen zijn bitter. Zo is dat bij een leven in de zonde uiteindelijk: je wilt het per se, niet loslaten voor de dienst aan de HEERE, je wilt het blijven volhouden, en achteraf merkt een mens: het is mijn ongeluk, mijn eeuwig ongeluk in de hel. Maar je wilde het zelf... Eigen schuld.

Toen zei de HEERE tot Samuel Ik heb Mij een koning onder Isai's zonen uitgezien. Ik heb..... God geeft een koning aan Israel. Een man naar Zijn hart. Die Israel tot zegen zal zijn. Want Ik heb hem Mij uitgezien, uitgekozen. Ik heb... Het is niet zo dat het volk erom gevraagd heeft. Vol van verlangen en inkeer. Vol verlangen om uit genade nu een koning naar Gods hart te mogen krijgen. Het is ook niet zo dat Samuel erom gevraagd heeft. Samuel is er nog lang niet overheen dat Saul geen koning meer zal zijn en is er nog niet aan toe om het goede voor Israel te zoeken. Het is ook niet zo dat David zichzelf heeft opgeworpen en aangediend: hier moet wat gebeuren, ik zal dit volk gaan redden uit zijn benarde situatie. Nee, Ik heb Mij uitgekozen. De HEERE heeft een koning verkoren voor het volk Israel. Het gaat van Hem uit.

Dat is des te wonderlijker, omdat het volk Hem kwaad gedaan had. Het volk had Hem verworpen. Had gejuicht om Saul waarin een afwijzing lag van God als hun koning. Het volk had God niet genoeg gevonden, maar ingeruild voor een man die tot hun verbeelding sprak. Ze hadden God verworpen, maar God zoekt voor hen een koning uit naar Zijn hart. God geeft het goede, aan een volk dat Hem het kwade had gedaan. God biedt Zijn vriendschap aan die Hem verworpen hadden.

Waarom heeft de HEERE dat gedaan? Dan staat er heel opmerkelijk in vers 1: Ik heb Mij een koning uitgezien. Je zou verwachten: Ik heb voor het volk een koning uitgekozen. Maar er staat: Ik heb Mij uitgezien. De koning zal dan ook niet allereerst komen voor het volk zijn wensen, maar Mij: om Mijn wil te doen, om Mijn raad te volvoeren. Hij is Mijn Knecht, niet van het volk. Maar vooral: God heeft die koning niet allereerst uitgekozen met het oog op Israel, maar met het oog op Zichzelf. Met het oog op Zijn eer. Mijn Naam ter eer. Ik stel er een eer in dat dit volk weer Mij dienen zal. Het is Mijn Naam ter eer als dit volk als een gezegend volk zal leven. Daarom doe Ik het. Om Mijnentwil. En zo is David gegeven aan het volk Israel door de HEERE.

En we zien zo heerlijk dat vervuld in de grote Zoon van David. De Heere Jezus. God heeft Hem verkoren om Koning te zijn. En wat voor Eén: zo heilig, zo rechtvaardig, zo gehoorzaam, zo rijk aan barmhartigheid. Niemand vroeg om Hem. Adam vluchtte weg en verborg

zich, anderen vluchtten niet eens weg, maar voelden zich prima. Zondaren hebben God veracht en verworpen, zondaren hebben zich losgemaakt van God, maar God heeft Zich een Koning uitgekozen: Zijn Eigen Zoon. En Die geeft Hij aan Zijn verbondsvolk. Die geeft Hij in de prediking aan ons. Want Hij acht het een eer om zondaren te redden, Hij stelt er een eer in voor Zijn Naam om het verlorene te zegenen. Daarom geef Ik Hem u.

Al hebt u enkel kwaad gedaan en God verworpen, al bent u rechteloos en onwaardig: Ik geef Hem u. Ik heb Mij een Koning uitverkoren om u tot zegen te zijn. Val Hem te voet! O Heere Jezus, wees mijn Koning. Regeer mij, verlos mij, zegen mij. Strijdt voor mij, geef mij heil. Heere Jezus, doe het eer van Uw Vader. Het is toch tot Zijn eer als een zondaar als ik U leer dienen. En daarvoor bent U toch gezonden: Uw Vader tot eer. Dat is genade: Hem zo te voet vallen, rechteloos, schuldig, onverdiend, maar toch: God heeft Hem gegeven. Ik zocht het kwade, maar U gaf het goede. Met Hem ben ik de Koning te rijk. Zulk een Koning. Zo trouw, zo rijk, zo machtig. HEERE, wat moet U mij oneindig liefgehad hebben, dat U zo'n Koning mij gegeven hebt!

Wat zou het vreselijk zijn, wat is het vreselijk: als je roept weg met Hem, als je Hem ontloopt en ontwijkt. Je verlorenheid was vreselijk, eigen schuld. Maar je redding uit die verlorenheid verwerp je ook. Door eigen schuld niet gered willen worden.

2 David gekozen

En Samuel gaat op weg naar Bethlehem. Naar het huis van Isai. Met zijn kruik met olie om iemand tot koning te zalven. Hij moet er één uitkiezen voor koning. Dat moet wel eens: dat je iemand kiezen moet. Dat gebeurt met gym wel eens als je gaat hockeyen en voetballen: twee mensen gaan voeten en dan mogen ze kiezen: als eerste kies ik In heel ander opzicht moet dat wel eens in bedrijven. Als je iemand nodig hebt voor een functie van je bedrijf. En je laat sollicitanten komen en je kiest er de beste uit voor die functie. Je doet het ook wel misschien minder bewust als je vriendschap zoekt op school, of verkering zoekt: wie zou je graag willen? Tenslotte kun je nog denken als iemand nodig hebt in de gemeente, voor ambtsdrager of voor andere functies, in het jeugdwerk bijv. wie wordt op dubbeltal gezet, wie wordt gevraagd.

Nou, wie zal Samuel zalven, aanwijzen tot koning. Isai denkt het wel te weten: het zal de Eliab zijn, laat die maar eerst naar Samuel toegaan. En Samuel denkt ook: zeker, deze zal het zijn. Groot, sterk, dat zal de nieuwe koning zijn die God Zich heeft verkoren. Maar nee. Want zegt de HEERE het is niet zoals de mens ziet: want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan. De mens ziet aan wat voor ogen is. Wat is voor ogen? Wat kun je zien? Hoe iemand eruit ziet en erbij loopt, hoe iemand is in de kerkgang, hoe iemand praat over de dingen, hoe iemand zich inzet in de gemeente. Dat is voor ogen. Maar het hart kun je

niet zien als mens. Dat ziet en kent de HEERE. En waar gaat het dan om? Dat het hart ongedeeld is voor de HEERE. Dat er geen vakjes zijn in ons hart. Een deel of groot deel voor de HEERE, maar ook een vakje niet voor de HEERE. Nee, ongedeeld: niet naar sommige maar naar alle geboden Gods proberen te leven. Niet op sommige tijden, maar te allen tijd van je leven. Je bidt zelf; doorgrond me en ken mijn hart o HEERE zie of bij mij een schadelijke weg is. Wijst U alle zonden aan.

Dat is ook een hart dat op de HEERE gericht is. Saul had ook berouw, maar hij voelde dat hij afging voor het volk, dat hij zijn koningschap verspeeld had, zijn berouw is spijt: gericht op zichzelf. Maar een hart op de HEERE gericht heeft berouw, David zei tegen U, U alleen heb ik gezondigd, Uw wet heb ik versmaad.

Dat is een hart waar liefde in is. Waar Gods liefde in Christus in is. Dat Hij mij opzocht en omringde. Dat Hij mij trok en tot Zich bracht. Dat Hij in Zijn Zoon vergeving heeft, dat de Zoon Zijn bloed heeft gegeven voor vergeving, ook voor mij. Dat de Vader Zijn Zoon gegeven heeft, om mij te redden. Die liefde Gods geeft wederliefde in het hart.

En daar gaat het om. De HEERE ziet het hart aan. Hij weet wie Hem zo kent en begeert te dienen. Zelfs Samuel bleek zich te kunnen vergissen: een oud kind van de HEERE, hij ziet Eliab ervoor aan, maar die is het niet. Daarom baden de apostelen ook toen ze een nieuwe apostel zouden verkiezen: O HEERE Gij Kenner der harten wijs Gij Degene aan.... Zo mag je elke verkiezing tot een taak in de gemeente wel opdragen: Gij Kenner der harten, geef dat wij bij de juiste terecht mogen komen. En breidt dat maar wat uit: als je iemand zoekt voor een schoolbestuur, als je iemand zoekt voor verkering: HEERE Gij Kenner der harten, geef dat ik terechtkom bij degene die U bestemd hebt. Bewaar me ervoor om alleen af te gaan op wat ik zie en daarbij denk of voel.

De HEERE ziet het hart aan. Dat geldt ook op de grote dag. Als de HEERE zal bepalen wie er Hem eeuwig dienen zal als koning en priester op Zijn troon. Dan ziet Hij het hart aan. Hij ziet niet aan wat voor ogen is. Dat kan heel wat lijken: trouw, ijverig, makkelijk erover praten, keurig om te zien. Maar de HEERE ziet het hart aan. Kijk, voor Zijn rijk ziet de HEERE niet naar iets in ons. Goddelozen, zondaren, totaal verdorvenen nodigt Hij. Onvoorwaardelijke Evangelie. Hij neemt ons zoals wij zijn. Maar Hij laat ons niet zoals we zijn. Hij geeft harten om Hem te vrezen. Hij geeft een hart dat walgt van zichzelf, dat verlangt naar Gods eer. Dus voor Zijn heerlijkheid ziet Hij het hart aan. Of daar liefde, wederliefde is, en een gerichtheid op Hem in berouw en verlangen naar Zijn eer en

ongedeeldheid oprechtheid. En als dat er niet is dan kijkt Hij erdoorheen. Gaat weg van Mij gij werkers der ongerechtigheid. Ja maar wij hebben in Uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken en in onze straten hebt Gij geleerd. Ja, dat is voor ogen, maar Ik zie het hart aan. Hij doorziet ons. En al kun je een leven lang iedereen in de veronderstelling laten dat je een gelovige bent, de HEERE ziet er doorheen. Ontdekkend. Toen Jezus dat eens zei zeiden de discipelen: Heere, ben ik het?

Ook vertroostend. Toen Petrus zei: Gij weet dat ik U liefheb. Wat voor ogen is is meer dan erg: verloochend, gevloekt, drie keer zelfs. Maar Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb. De HEERE ziet het hart aan.

Daarom werd David gekozen tot koning. Zijn hart vreesde de HEERE. God had Hem gegeven een hart om Hem te vrezen. Hij had de HEERE lief. Dat gold nog oneindig meer van de Zoon van David, de Heere Jezus. Zijn liefde en ijver brandt, Zijn ziel God opgedragen wilde Hem alleen behagen. Helemaal, voluit. Zijn hart liep over. Nog steeds. Daarom heeft God Hem verkoren. Heeft God in Hem Zijn welbehagen. Dat heeft Hij u te bieden: vreze Gods. Vanuit Zijn hart. En wie heeft dat nodig? Er is zoveel te halen. Er zijn opleidingen, folders, reclames, tentoonstellingen, waarin alles getoond wordt: hier te verkrijgen functies, beroemdheid, fantastisch inkomen, prachtige auto's. Maar in de prediking Toont Jezus Christus: bij Mij te verkrijgen: vreze Gods. Ziet u daar wat in? Ging je daar heerlijkheid in zien? Mijn hart is zo gedeeld, zo op mezelf gericht, zo liefdeloos voor de dingen van U. Leeg aan vreze Gods. Maar Uw hart is vol. Schenk het mij, vul mij ermee. Mijn goddeloze, verdorven hart, met de volheid van Uw hart. Dat hebt U alleen mij te bieden. Niemand anders dan U kunt dat geven.

Toen nam Samuel de hoorn met olie en zalfde hem. Dat had twee functies, zo'n zalving. In de eerste plaats het aanwijzen. Daarmee werd iemand duidelijk aangewezen: deze is het. Een soort installatie. En ten tweede was zalfolie in die tijd iets wat vaker gebruikt werd. Om iemand op te frissen. Iemand die over het zand had gelopen, moe was en bezweet, werd gezalfd. Om weer op te frissen. Wat wij doen met een douche. Je was bezweet en vuil en moe, en na een douche voel je je weer een ander mens. Dat was een zalving. En zo was die zalf olie beeld van de Heilige Geest. Die nieuwe moed geeft en kracht. Die bekwaamt voor de taak die wacht. Nou, dat kon David wel gebruiken natuurlijk: kracht wijsheid, moed voor zijn taak: koning over het volk Gods. Die zalving beeldde uit: Hij Die u roept is getrouw, Die het ook doen zal. Als de HEERE je roept

tot een taak dan geeft Hij er ook de krachten voor en de wijsheid voor. Dan geeft Hij Zijn Heilige Geest. Jesaja 11: de Geest der wijsheid en van verstand, de Geest van raad en sterkte, de Geest der kennis en van de vreze des HEEREN. Heeft iemand wijsheid nodig? Inzicht? Sterkte en kracht? Liefde en verbondenheid met de HEERE? Dat geldt in het algemeen. Als de HEERE je roept tot Zijn dienst, dan geeft Hij Zijn Geest om te volharden en kracht te ontvangen. Die als je moe bent, niet meer kunt, en niet meer weet hoe het moet, bewaart voor bezwijken, van kracht tot kracht doet voortgaan. Zo is de HEERE: Hij roept en Hij geeft kracht om te volharden. Want Hij zalft met Zijn Geest. Die nooit wijkt en nooit weggaat, Die altijd kracht blijft schenken. Maar dat geldt ook als Hij roept tot een bepaalde taak in Zijn dienst, dan geeft Hij ook wijsheid en kracht daarvoor.

We zien dat ook bij de grote Zoon van David, de Heere Jezus. Toen Hij gedoopt werd in de Jordaan daalde de Heilige Geest op Hem neer, werd Hij ahw gezalft met de Heilige Geest. En Hij zei later in de synagoge. De Geest des HEEREN is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalft. En door de heilige Geest heeft Jezus Zijn werk volbracht. Hij heeft Zich door de eeuwige Geest opgeofferd. Blijkbaar had de Zoon van God de Heilige Geest nodig om Zijn loop te kunnen volbrengen en voleindigen. Nou, wat zullen wij dan? Als Jezus de Heilige Geest nodig had, hoeveel te meer wij? Elke dag weer, hoe meer je jezelf kent, hoe meer je beseft dat je kracht, je wijsheid, je liefde tekortschiet. Elke dag weer. Omdat je anders het spoor niet houdt, je roeping niet kunt volbrengen, voor alle verzoeking en dwaasheden openstaat. Geen dag je taak beginnen zonder gebeden te hebben om de Heilige Geest. Je leert het hoe langer hoe meer. Hoe mee je groeit hoe meer je de Geest nodig hebt.

Zo is David gezalft tot koning. Dat zal wat geweest zijn: 's morgens de deur uitgegaan om schapen te weiden en een paar uur later gezalft tot koning en een paar dagen later in het paleis bij Saul volgens hoofdstuk 16.. Je zou denken, en misschien dacht David dat ook wel:nog even en ik zit op de troon. Linea recta: van het weiland naar het paleis en op de troon. Maar daar is de HEERE nog een andere weg in gegaan. We kunnen narekenen dat het nog 13 jaar geduurd heeft voor David koning is geworden. Achtervolgd door Saul, gezworven door Israel en daarbuiten. Gath in Filistea, de woestijn Zif, Engedi, spelonk van Adullam. Het heeft nog heel wat jaren geduurd. Jaren van wachten, van beproeving, van voorbereiding. We kunnen ook denken aan Mozes, 40 jaar in de woestijn, Johannes de Doper in de woestijn, de Heere Jezus, in de woestijn. Blijkbaar gaat de HEERE wel vaker een weg van wachten, oefening,

beproeving. Dat herkent u misschien wel. Je wist je, weet je geroepen tot een taak in Gods rijk, maar het duurt maar. Je verlangt naar het ambt, je verlangt naar een taak in de gemeente, in de zending. Maar er is of komt maar geen mogelijkheid voor. Blijkbaar is dat nog wel eens nodig en nuttig. Want anders, als je ster zo snel rijst: wat is dan het gevaar groot dat je naast je schoenen gaat lopen. Dat je gaat denken dat je wel heel bijzonder bent, dat je eer van mensen gaat voelen en van genieten. De HEERE laat wel wachten. Om ons te leren afsterven aan eigen plannen en eigen voorkeuren en wegen. Om ons te leren afhankelijkheid en opzien tot Hem.

Is het zo ook niet waar de HEERE roept tot de zaligheid?

Sommigen, enkelen, sterven kort na hun bekering. Maar meestal ligt daar wel wat meer tijd tussen. En denk je in je eerste liefde: nou ga ik zo de hemel in. Recht toe recht aan, steeds dichterbij voor mijn gevoel. De HEERE gebruikt vaak de rest van je leven als oefentijd. Afsterven aan eigen verwachtingen en plannen en gedachten. Beproeven om alleen op Hem en Zijn Woord te vertrouwen ook als je gevoel er helemaal niet bij is. Louteren van eigendunk en verborgen eigenwaan. Oefenen in hemelsgezindheid en hunkeren naar de volmaaktheid. In kennis van je diepe bederf dat onuitroeibaar is. En zo door beproeving naar overwinning. De weg van de Heiland Zelf, de grote Zoon van David: door lijden tot heerlijkheid, door strijd tot overwinning.

Opdat het zijn zal: die roemt roeme in de HEERE. die zegge: HEERE, het is echt alleen aan U te danken dat het toch gebeurd is, dat het toch vervuld is, in dit leven en na dit leven. Heilig zijn o God Uw wegen, maar groot en zeer te prijzen.

Amen